

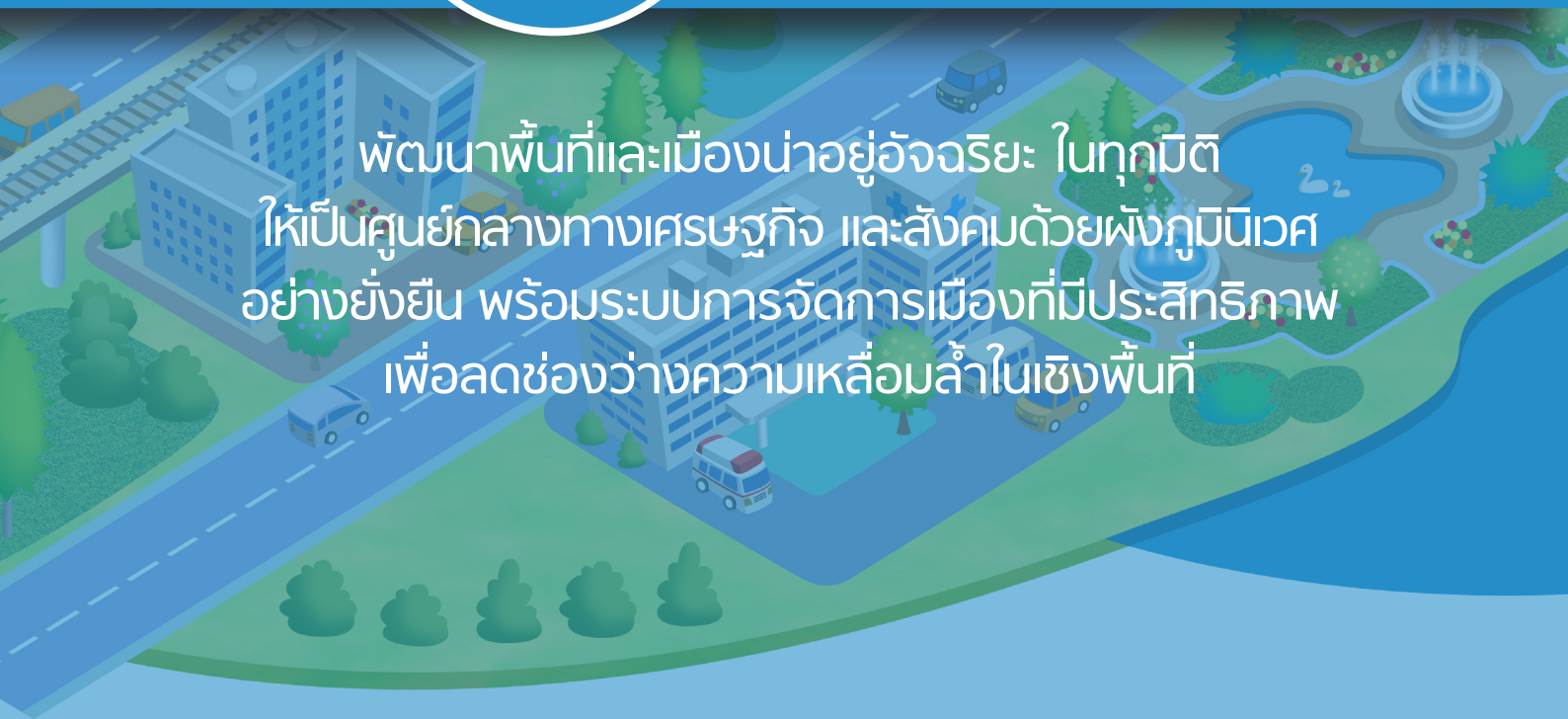

แผนแม่บท 06

พื้นที่และเมือง นำอยู่อัจฉริยะ

พัฒนาพื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ ในทุกมิติ
ให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และสังคมด้วยฟังก์ชันนิเวศ
อย่างยั่งยืน พร้อมระบบการจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ
เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่

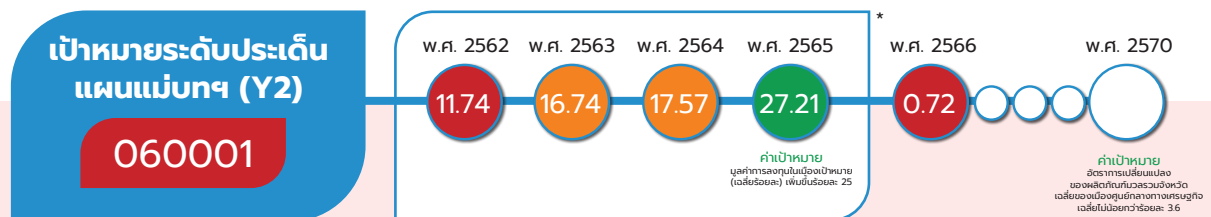

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (06) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองในจังหวัดให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นเมืองนำอยู่ในทุกภาคของประเทศ รวมทั้งผลักดันการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมืองให้มีประสิทธิภาพสูงสุดทุกมิติ โดยมี 3 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ (1) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (2) ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้ง ผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแหล่งโบราณคดี และ (3) ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060001 ไม่มีข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดที่ระบุในเล่มแผนแม่บทฯ จึงใช้สถานการณ์สะท้อนจากตัวชี้วัดเทียบเคียงตลอดช่วง พ.ศ. 2562-2565 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดเทียบเคียงที่ใช้ระบุสถานการณ์ของ พ.ศ.2562-2565 เป็นตัวชี้วัดเดียวกัน โดยพิจารณาตัวชี้วัดเทียบเคียงจากมูลค่าจดทะเบียนนิติบุคคลในเมืองเป้าหมาย (ร้อยละ)

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บท (Y2) 060001 ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 3.6

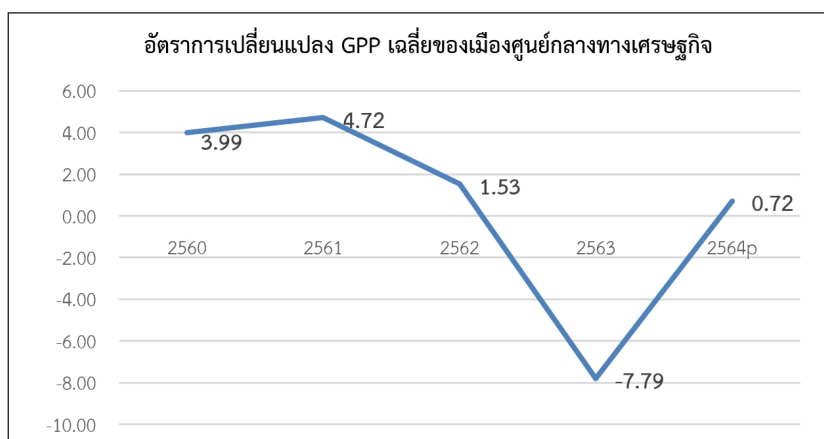
เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 060001 มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จากเดิมมูลค่าการลงทุนในเมืองเป้าหมาย เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เป็น อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.6

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันและสามารถให้บริการพื้นที่โดยรอบ สะท้อนจากอัตราการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) เฉลี่ยของ

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

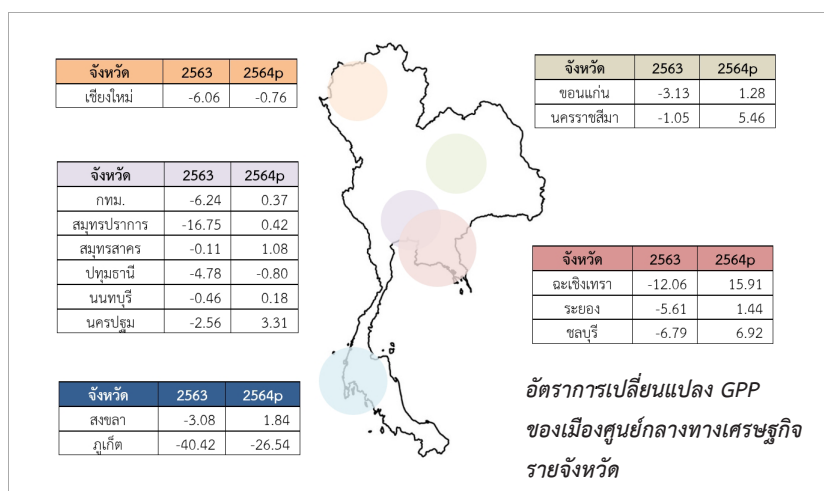
เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี และนครปฐม) เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา สงขลา และภูเก็ต และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี) โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) อัตราการเปลี่ยนแปลง GPP เฉลี่ยเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 0.72 สูงกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 0.71 โดยคิดเป็นร้อยละ 101.41 ของค่าเป้าหมาย นอกจากนี้ อัตราการเปลี่ยนแปลง GPP รายจังหวัดของทุกจังหวัดมีทิศทางที่ดีขึ้นเช่น ภูเก็ต ซึ่งภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบรุนแรงจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 มีอัตราการเปลี่ยนแปลง GPP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ -40.42 ใน พ.ศ. 2563 เป็นร้อยละ -26.54 ใน พ.ศ. 2564

p: preliminary based on annual figure

อัตราการเปลี่ยนแปลง GPP เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ

ที่มา: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565, สศช.

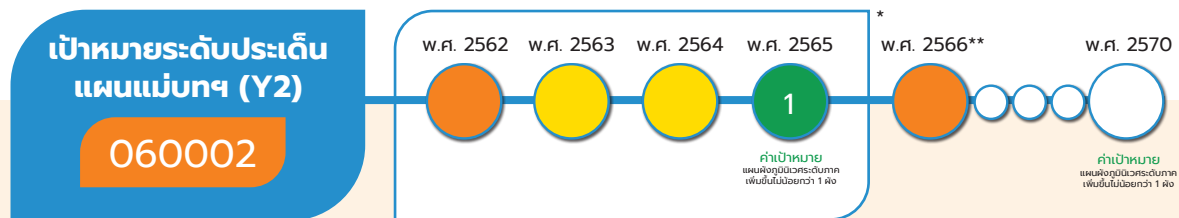

อัตราการเปลี่ยนแปลง GPP ของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจรายจังหวัด

ที่มา: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565, สศช.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) มีอัตราการเปลี่ยนแปลง GPP เฉลี่ยๆ ที่ร้อยละ 0.72 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ให้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3.60 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.00 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้มีสถานะ การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็น ปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีอัตราการลดลงร้อยละ 7.79 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์ การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 109.24

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060002 สถานการณ์ตลอดช่วง พ.ศ. 2562 – 2564 อยู่ในช่วงการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคเหนือ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์พัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060002 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 อยู่ในช่วงการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคกลาง ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์พัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บท (Y2) 060002 ประเทศไทยมีพื้นที่

ที่มีแผนผังภูมิโนเว เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี

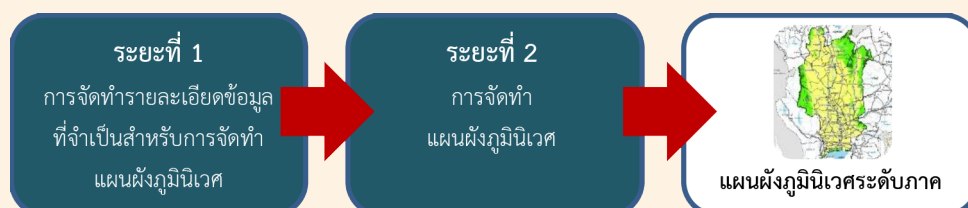
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

แผนผังภูมิโนเวระดับภาคเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 ผัง ภายในปี 2570

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 060002 ยังคงเป้าหมายตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิม ที่กำหนดให้แผนผังภูมิโนเวระดับภาคเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 ผัง ภายในปี 2570

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 การดำเนินงานจัดทำ แผนผังภูมิโนเวระดับภาค โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำเป็น 2 ระยะหลัก ได้แก่ ระยะที่ 1 การจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่จำเป็น สำหรับการจัดทำแผนผังภูมิโนเว และ ระยะที่ 2 การจัดทำแผนผังภูมิโนเว

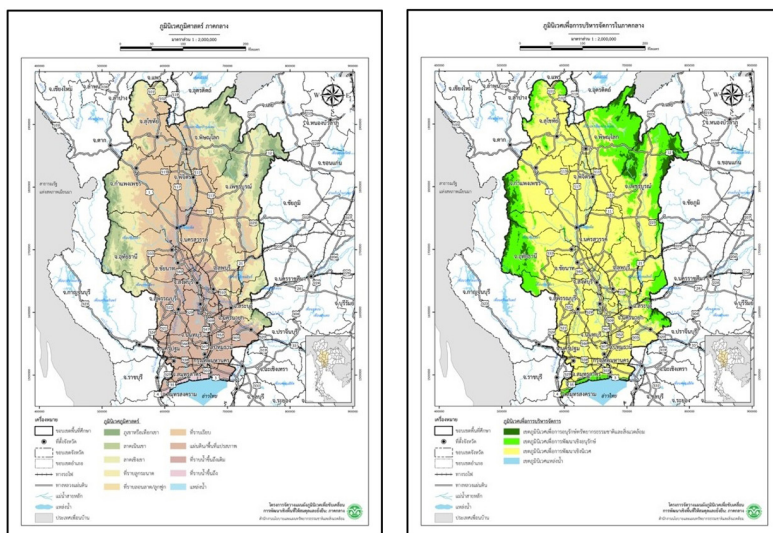

รูปที่ 3 ขั้นตอนการจัดทำผังภูมิโนเวระดับภาค

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

โดยในท้วงที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) สผ. อยู่ระหว่างการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคของภาคกลาง (ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และอีก 21 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม) ทั้งนี้ สถานการณ์ พ.ศ. 2566 สผ. ดำเนินงานในระยะที่ 1 แล้วเสร็จ โดยได้จัดทำรายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาค ภายใต้โครงการจัดวางแผนผังภูมินิเวศเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้สมดุลและยั่งยืน : ภาคกลางมีผลผลิต ได้แก่ ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ ความเหมาะสมของพื้นที่ทางภูมินิเวศ แต่ละประเภทเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมบนพื้นฐานการจัดการพื้นที่ทางภูมินิเวศแต่ละประเภท เทียบเคียงให้เห็นถึงร้อยละของการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคที่แล้วเสร็จไปเกินกว่าร้อยละ 50 โดยเป้าหมายนี้ ไม่ได้มีการกำหนดค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 เนื่องจากผังภูมินิเวศ 1 ผังใช้ระยะเวลาในการจัดทำ 5 ปี

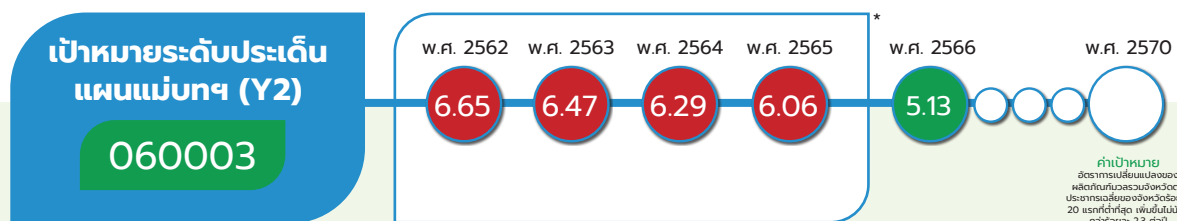
(ร่าง) แผนผังภูมินิเวศภูมิศาสตร์ และ (ร่าง) แผนผังภูมินิเวศเพื่อการบริหารจัดการ

ที่มา: โครงการจัดวางแผนผังภูมินิเวศเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้สมดุลและยั่งยืน: ภาคกลาง, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 เป้าหมายนี้กำหนดค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ให้มีแผนผังภูมินิเวศระดับภาคเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 ผัง ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 สผ. ได้ดำเนินงานในระยะที่ 1 ของการจัดทำแผนผังภูมินิเวศแล้วเสร็จ โดยการดำเนินงานในระยะที่ 1 การจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ เป็นการดำเนินงานที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็น ทั้งข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลเชิงพื้นที่ในรูปแบบระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ วางแผน จัดกลุ่ม และแบ่งประเภทของภูมินิเวศในพื้นที่ภาคกลาง และจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอแนะและกำหนดความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศในแต่ละประเภท รวมถึงได้ดำเนินการจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์และแนวทางการอนุรักษ์ คุ่มครอง แหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเพณีชุมชนเก่า ภาคกลางตอนบน-ตอนกลาง 4 จังหวัด

(15 ย่านชุมชนเก่า) และฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ย่านชุมชนเก่า ภาคกลางตอนบน-ตอนกลาง 4 จังหวัดแล้วเสร็จ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการดำเนินงานในระยะที่ 2 การจัดทำแผนผังภูมิโนเวศ จึงคิดเป็นการดำเนินงานที่เกินร้อยละ 50.00 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ สำหรับการเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ไม่สามารถเปรียบเทียบสถานการณ์การพัฒนาได้ เนื่องจากการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศระดับภาคใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 ปี ซึ่ง พ.ศ. 2566 เป็นปีแรกของการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศภาคกลางในหัวที่ 2 จึงไม่อาจเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ที่เป็นปีสุดท้ายของการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศภาคเหนือในหัวที่ 1 ซึ่งได้จัดทำแผนผังภูมิโนเวศแล้วเสร็จ

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060003 ไม่ได้มีการกำหนดค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2561 – 2565 เนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจสอบ/จัดทำค่าเป้าหมาย โดยสถานการณ์ลดลงช่วง พ.ศ. 2562 – 2565 พิจารณาจากตัวชี้วัดสัดส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อประชากรของจังหวัด ร้อยละ 20 สุดท้ายที่ร้อยละ 2.3 ต่อปีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อประชากรของจังหวัด ร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด จึงปรากฏค่าตัวเลขสถานการณ์ใน พ.ศ. 2562 – 2565

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บท (Y2) 060003 ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

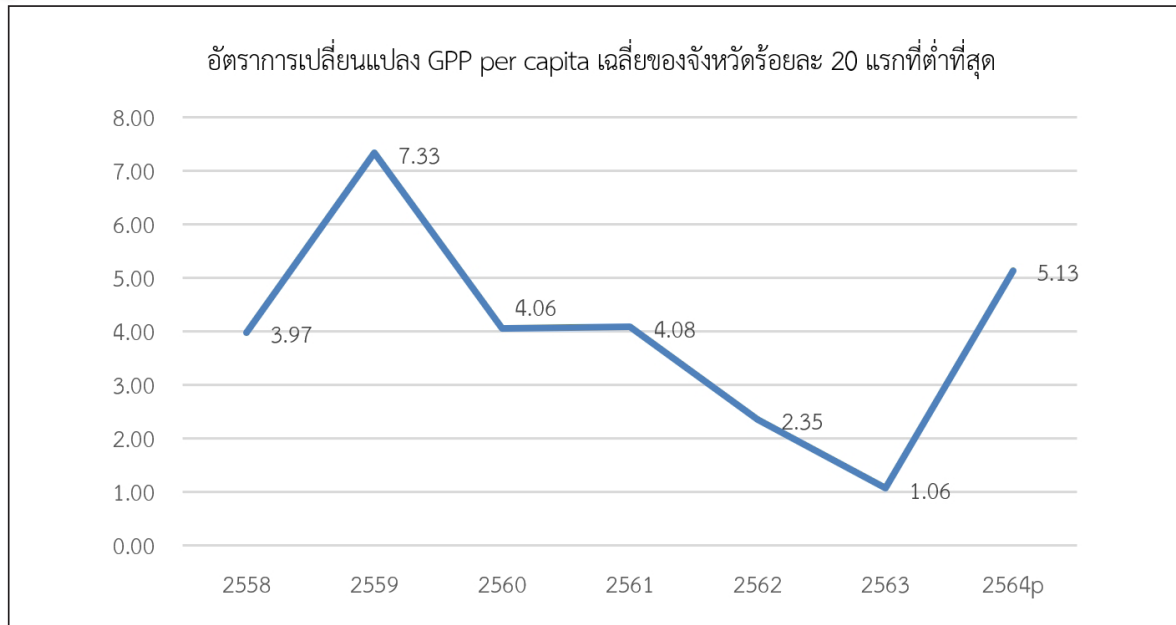
อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 060003 มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จากเดิม สัดส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อประชากรของจังหวัด ร้อยละ 20 สุดท้ายที่ร้อยละ 2.3 ต่อปีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อประชากรของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด ไม่เกิน 3 เท่า เป็น อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 การลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ วัดได้จากอัตราการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เฉลี่ยของ 15 จังหวัดที่ต่ำที่สุด (ร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด) ทั้งนี้ สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) จังหวัดที่มี GPP per capita ต่ำที่สุด 15 จังหวัดแรก ได้แก่ นครราชสีมา หนองบัวลำภู แม่ฮ่องสอน มุกดาหาร ยโสธร สกลนคร ชัยภูมิ สระแก้ว อำนาจเจริญ กาฬสินธุ์ ปัตตานี อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด บึงกาฬ และสุโขทัย ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ย GPP per capita 73,160 บาทต่อคนต่อปี และมีอัตราการเปลี่ยนแปลง GPP per capita เฉลี่ย เพิ่มขึ้น อยู่ที่ร้อยละ 5.13 สูงกว่าค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 2.3 โดยคิดเป็นร้อยละ 223.04 ของค่าเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มจังหวัดที่มี GPP per capita ต่ำที่สุดใน พ.ศ. 2563 ยังเป็นกลุ่มเดียวกัน ใน พ.ศ. 2564 ยกเว้นสุโขทัย ซึ่งแทนที่บุรีรัมย์ ใน พ.ศ. 2563

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

อัตราการเปลี่ยนแปลง GPP per capita เฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด

ที่มา: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565, สศช.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) มีอัตราการเปลี่ยนแปลง GPP per Capita เฉลี่ยฯ ที่ร้อยละ 5.13 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ให้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.30 ต่อปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 223.04 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.06 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 383.96**

ทั้งนี้ การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายของระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (06) พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ ทั้ง 3 เป้าหมาย ยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างความสามารถในการแข่งขัน กระจายความเจริญ และลดความเหลื่อมล้ำ การจัดทำแพลตฟอร์มข้อมูลเมืองและการจัดเก็บข้อมูลเมืองขนาดใหญ่เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาเมือง การส่งเสริมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองโดยการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ การพัฒนาโครงการที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยใช้แผนผังภูมิโนเวศ การส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือ กลไก และองค์ความรู้ในการพัฒนาเมือง และพื้นที่เป้าหมาย และการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่และเมือง นอกจากนี้ ประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อบรรลุ

เป้าหมายที่กำหนดไว้ในหัวข้อที่ 2 ของแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้แก่ (1) การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน ควรคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทธุรกิจหรืออุตสาหกรรม และเน้นส่งเสริมภาคเอกชนที่สามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่การผลิตและบริการในพื้นที่ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อสร้างผลกระทบต่อเนื่องไปยังทุกส่วนของระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยเฉพาะความสำเร็จของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะจำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือและงบประมาณจากภาคเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม (2) การจัดสรรงบประมาณในพื้นที่ของภาครัฐ ควรบูรณาการแผนงานและโครงการจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน นอกจากนี้ สำนักงานประมาณและหน่วยงานที่กลั่นกรองโครงการ ควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ เฉพาะโครงการที่อยู่ภายใต้แผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะของพื้นที่ ซึ่งได้รับการรับรองเป็นเมืองอัจฉริยะแล้ว (3) การสร้างความรู้ ความเข้าใจและการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการเมืองหลากหลายมิติตามองค์ประกอบหลักของการเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน หรือเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนการทัศน์ใหม่ และ (4) การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และการเผยแพร่ข้อมูลแผนผังภูมิโนเวระดับภาคที่แล้วเสร็จให้มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายประจำปี พ.ศ. 2566

แผนแม่บทฯ ประเด็น (06) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ ประกอบด้วย 3 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

การแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) และเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2)

Y2

เป้าหมายระดับ
ประเด็นแผนแม่บทฯ

060001

060002

060003

Y1

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย

060101

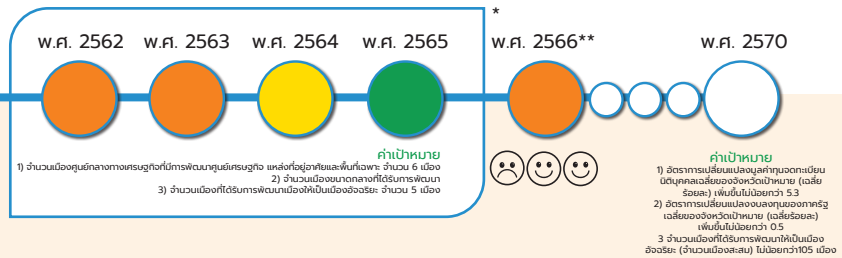
060201

060202

พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

060101

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060101 สถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2565 พิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด 1) จำนวนเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งที่อยู่อาศัยและพื้นที่เฉพาะ 2) จำนวนเมืองขนาดกลางที่ได้รับการพัฒนา 3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060101 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด 1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย 2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย 3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ได้แก่ (1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5.3 (2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 0.5 (3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 105 เมือง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าร้อยละ 2.49 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ที่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5.3 คิดเป็นร้อยละ 46.98 ของค่าเป้าหมาย

(2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (ไม่รวมจังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุดรธานี) สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าร้อยละ 42.84 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 คิดเป็นร้อยละ 8,568.00 ของค่าเป้าหมาย

(3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2564) สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีจำนวน 36 เมือง เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มีจำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 105 เมืองคิดเป็นร้อยละ 34.29 ของค่าเป้าหมาย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจากตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัว พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 60.42 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

เปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้า ได้ดังนี้

(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่ร้อยละ 6.99 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาแยลงร้อยละ 64.38**

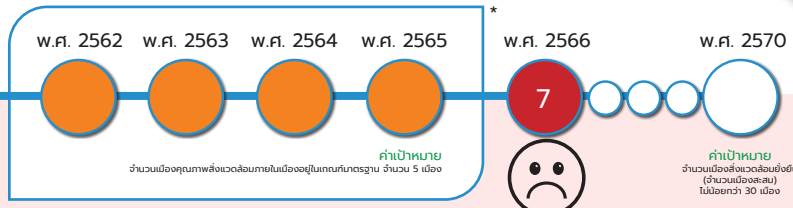
(2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (ไม่รวมจังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุดรธานี) สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ -20.35 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 310.52**

(3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2564) สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีเมืองอัจฉริยะสะสมจำนวน 30 เมือง สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 20.00**

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

060201

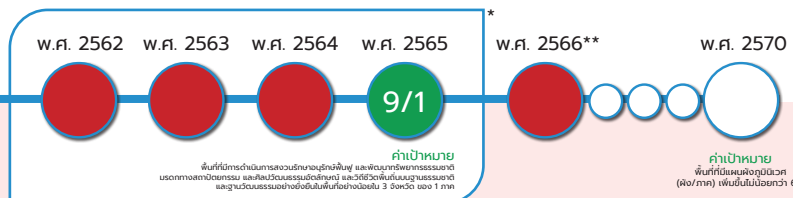

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060201 ไม่ใช่อัตราส่วนการคำนวณด้วยตัวชี้วัดที่ระบุในเล่มแผนแม่บทฯ จึงใช้สถานการณ์สะท้อนจากตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องตลอดช่วง พ.ศ. 2562-2565 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องที่ใช้ระบุสถานการณ์ของ พ.ศ. 2562-2565 เป็นตัวชี้วัดเดียวกัน โดยพิจารณาตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องจาก (1) จำนวนเมืองกลุ่มพื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ (2) ปริมาณขยะในเขตเทศบาลในพื้นที่เป้าหมาย (3) ปริมาณน้ำเสียที่บำบัดได้ในพื้นที่เป้าหมาย และ (4) ร้อยละของจำนวนวันที่พบมลพิษอากาศเกินค่ามาตรฐาน ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชื่อ (รวมไปถึงตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินที่เข้มงวดมากขึ้น) เป็น เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีเมืองที่ได้รับรางวัลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ จำนวน 7 เมือง เมื่อเทียบค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มีเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง คิดเป็นร้อยละ 23.33 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้ **สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่มีจำนวน 13 เมือง สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยกละร้อยละ 46.15

060202

* หมายเหตุ : เป้าหมาย 060202 สถานการณ์ตลอดช่วง พ.ศ. 2562 - 2564 อยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศในพื้นที่ภาคเหนือ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060202 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 อยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับพื้นที่ภาคกลาง ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

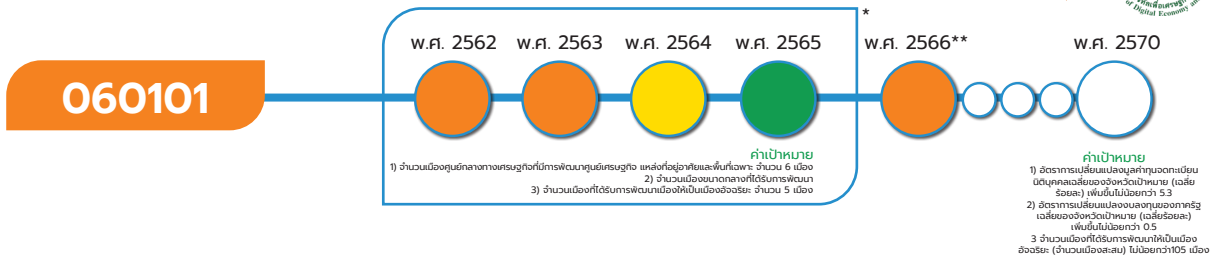
ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ พื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ (ผัง/ภาค) เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 6/1

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 การจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาที่สร้างความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 สม. ดำเนินการในระยะที่ 1 ของการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคแล้วเสร็จ เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผัง/ 1 ภาค นับว่ามีความก้าวหน้าในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของการดำเนินงานทั้งหมด 3 ระยะ ส่งผลให้ **สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้ สำหรับการเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ไม่สามารถเปรียบเทียบสถานการณ์การพัฒนาได้ เนื่องจากการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 ปี ซึ่ง พ.ศ. 2566 เป็นปีแรกของการจัดทำแผนผังภูมินิเวศภาคกลางในครั้งที่ 2 จึงไม่อาจเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ที่เป็นปีสุดท้ายของการจัดทำแผนผังภูมินิเวศภาคเหนือในครั้งที่ 1 ซึ่งได้จัดทำแผนผังภูมินิเวศแล้วเสร็จ

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060101 สถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2565 พิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด 1) จำนวนเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งที่อยู่อาศัยและพื้นที่เฉพาะ 2) จำนวนเมืองขนาดกลางที่ได้รับการพัฒนา 3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060101 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด 1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย 2) อัตราการเปลี่ยนแปลงของกองทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย 3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

คำเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

- 1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5.3
- 2) อัตราการเปลี่ยนแปลงของกองทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 0.5
- 3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 105 เมือง

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองในพื้นที่เป้าหมายให้สามารถกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยพัฒนาเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้เป็นเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่ และพัฒนาเมืองในจังหวัดเป้าหมายให้เป็นเมืองนำอยู่ควบคู่กับเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจสังคม และให้บริการพื้นที่โดยรอบ เน้นการต่อยอดฐานเศรษฐกิจที่มีในพื้นที่ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น มุ่งเน้นพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะตามศักยภาพและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมือง และการให้บริการสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการที่มีคุณภาพได้อย่างเพียงพอทั่วถึง โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้ประโยชน์ข้อมูล ประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมืองแบบองค์รวม การบริหารจัดการในระดับพื้นที่ทุกมิติที่ยั่งยืน และการวางแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 060101 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและคำเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม (1) จำนวนเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งที่อยู่อาศัยและพื้นที่เฉพาะ (2) จำนวนเมืองขนาดกลางที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 7 เมือง และ (3) จำนวนเมืองที่ได้รับการ

พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

060101

การพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะ จำนวน 4 เมือง เป็น (1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5.3 (2) อัตราการเปลี่ยนแปลงลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 0.5 และ (3) จำนวนเมืองที่ได้รับพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 105 เมือง

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ 060101 เมืองในพื้นที่เป้าหมายได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ	หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย 060101 (Y1) เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) **หมวดหมู่ที่ 8** ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน **เป้าหมายที่ 2** ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 เมืองในพื้นที่เป้าหมายมีการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ ซึ่งกำหนดพื้นที่โดยความต่อเนื่องจากการพัฒนาในห่วงที่ 1 (พ.ศ. 2561-2565) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 6 และเพิ่มเติมเมืองเป้าหมายในจังหวัดซึ่งมีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ รวมทั้งหมด 27 เมืองเป้าหมายในจังหวัดทุกภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย พิจิตร โขงเจียม นครสวรรค์ น่าน ลำปาง และตาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด ได้แก่ มุกดาหาร หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด สกลนคร และนครพนม ภาคกลางและตะวันออก 6 จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี สระบุรี ราชบุรี สระแก้ว และตราด และภาคใต้ 7 จังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี กระบี่ ยะลา ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช และนราธิวาส เมื่อพิจารณาจากทั้ง 3 ตัวชี้วัด สรุปภาพรวมสถานการณ์บรรลุเป้าหมายได้ ดังนี้

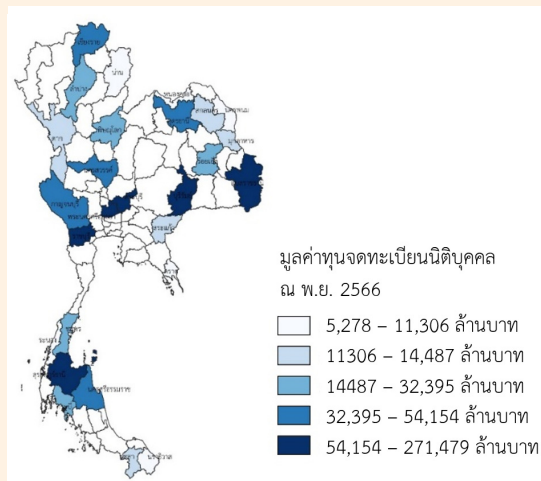
1) สถานการณ์อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย พบว่า มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลของจังหวัดเป้าหมาย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่แสดงการลงทุนภาคเอกชนภายในเมือง สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พฤศจิกายน) มีมูลค่าประมาณ 1.24 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดเป้าหมายที่มีมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ บุรีรัมย์ 271,478.64 ล้านบาท พระนครศรีอยุธยา 225,153.98 ล้านบาท สุราษฎร์ธานี 104,289.25 ล้านบาท สระบุรี 91,272.31 ล้านบาท และราชบุรี

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

060101

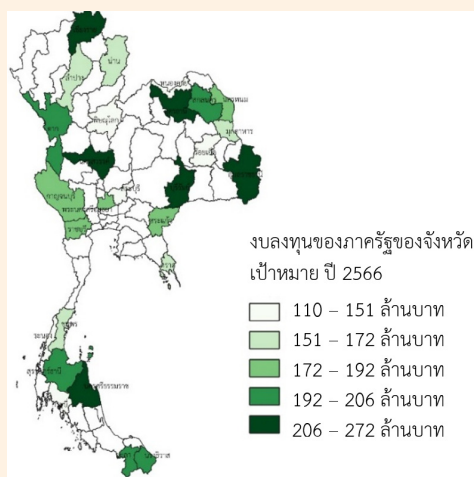
75,097.69 ล้านบาท ทั้งนี้ เมื่อคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ย¹ เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 2.49 สูงกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 1.00 โดยคิดเป็นร้อยละ 2.49 ของค่าเป้าหมาย

มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลของจังหวัดเป้าหมาย ณ พ.ย. 2566

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, พ.ย. 2566

2) สถานการณ์อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย งบลงทุนของภาครัฐซึ่งเป็นตัวชี้วัดแสดงงบประมาณภาครัฐที่จัดสรรให้พื้นที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านอื่น ๆ สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีมูลค่ารวมประมาณ 4,939.17 ล้านบาท โดยจังหวัดที่ได้รับงบลงทุนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตรดิตถ์ ประมาณ 272.39 ล้านบาท อุบลราชธานี ประมาณ 269.55 ล้านบาท และบุรีรัมย์ ประมาณ 240 ล้านบาท ทั้งนี้ เมื่อคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ย¹ มีค่าเพิ่มขึ้น อยู่ที่ร้อยละ 42.84 สูงกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 0.09 โดยคิดเป็นร้อยละ 47,600.00 ของค่าเป้าหมาย

งบลงทุนของภาครัฐของจังหวัดเป้าหมาย พ.ศ. 2566

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565

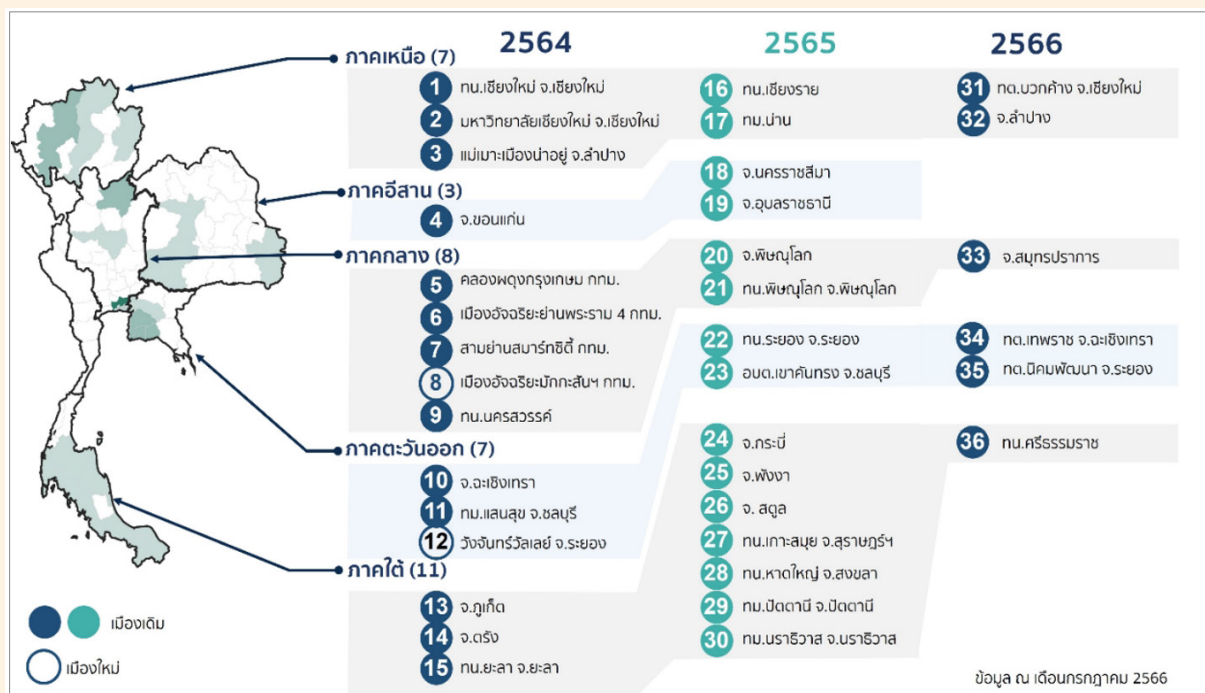
¹ การคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 นี้ไม่รวมข้อมูลจากจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุตรดิตถ์ เพราะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนภาครัฐ สูงกว่าจังหวัดอื่นมาก (Outlier) จนส่งผลกระทบต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ย ในภาพรวม ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2565 จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุตรดิตถ์ได้รับจัดสรรงบประมาณในส่วนงบลงทุนจำนวนน้อยมากเนื่องจากข้อเสนอโครงการในแผนพัฒนาจังหวัดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดโดยสำนักงบประมาณ ต่อมา พ.ศ. 2566 ทั้งสองจังหวัดจึงได้ปรับปรุงข้อเสนอโครงการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าว และได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม

พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

060101

3) สถานการณ์จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ “เมืองอัจฉริยะ²” หมายถึง เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ และการบริหารจัดการเมือง ดังนั้น เมืองอัจฉริยะจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาเมืองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งกระจายความเจริญ และลดความเหลื่อมล้ำ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 เมืองที่ได้รับ มอบตราสัญลักษณ์รับรองการเป็นพื้นที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะ มีจำนวนรวม 6 เมือง ได้แก่ (1) ลำปางเมืองอัจฉริยะ ลำปาง (2) สมุทรปราการสมาร์ทซิตี้ สมุทรปราการ (3) เทพราชเมืองอัจฉริยะ เทศบาลตำบลเทพราช ฉะเชิงเทรา (4) นิคมพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เทศบาลตำบลนิคมพัฒนา ระยอง (5) เมืองไต่ของบวค้ำงสมาร์ทซิตี้ เทศบาลตำบลบวค้ำง เชียงใหม่ และ (6) เทศบาลนครนครศรีธรรมราชเมืองอัจฉริยะ เทศบาลนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดเมืองอัจฉริยะสะสมไม่น้อยกว่า 15 เมือง โดยคิดเป็นร้อยละ 40.00 ของค่าเป้าหมาย โดยส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง คณะรัฐบาล และการมอบหมายบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการรับรองพื้นที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจำนวนเมืองอัจฉริยะสะสม ตั้งแต่ พ.ศ. 2564 – 2566 พบว่า มีเมืองที่ได้รับมอบตราสัญลักษณ์ จำนวนสะสมทั้งสิ้น 36 เมือง

เมืองที่ได้รับมอบตราสัญลักษณ์เพื่อรับรองการเป็นพื้นที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะ
ที่มา: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2566

² สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด. หรือ depa)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย มีค่าร้อยละ 2.49 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ให้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.3 ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 46.98 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

(2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (ไม่รวมจังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุดรธานี) โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย มีค่าร้อยละ 42.84 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ให้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.50 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 8,568.00 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

(3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2564) โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีจำนวนเมืองสะสม 36 เมือง เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้มี จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 105 เมือง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 34.29 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

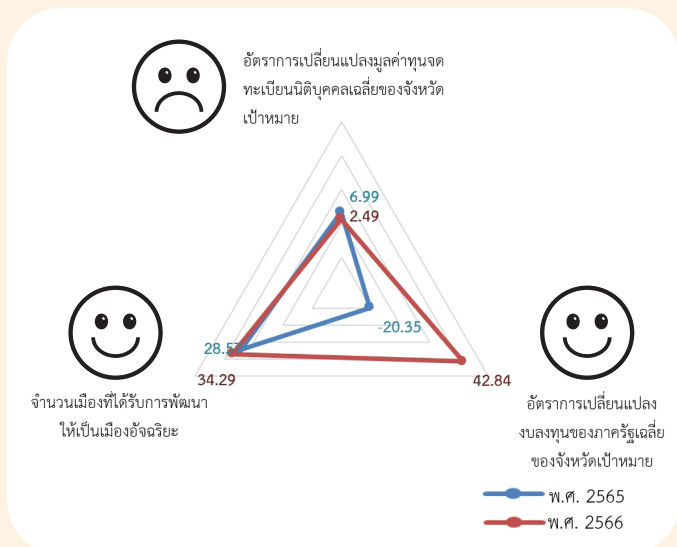
ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจากตัวชี้วัด ทั้ง 3 ตัว พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 60.42 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)***

เปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้า ได้ดังนี้

(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่ร้อยละ 6.99 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนา แย่ลงร้อยละ 64.38**

(2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (ไม่รวมจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุดรธานี) สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ -20.35 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 310.52**

(3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2564) สถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีเมืองอัจฉริยะสะสม จำนวน 30 เมือง สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 20.00**

* หมายเหตุ : การคำนวณสถานะการบรรลุเป้าหมาย สำหรับตัวชี้วัดที่มีค่าเกินร้อยละ 100 จะกำหนดให้เป็น 100 โดยคำนวณดังนี้ $\frac{(46.98 + 100 + 34.29)}{3}$

พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

060101

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดังนี้ **นโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน** ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด เชียงราย หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี และนราธิวาส โดยขับเคลื่อนการดำเนินงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน การพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและบริการ การวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ รวมไปถึงการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ได้แก่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคกลาง-ตะวันตก และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ **การจัดสรรงบประมาณตามแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด** ภายใต้กลไกคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นงบลงทุน เพื่อใช้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในเมือง เช่น การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อเชื่อมโยงการค้าการลงทุนทั้งเส้นทางสายหลักและสายรอง รวมไปถึงการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อขนส่งสินค้า การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง **โครงการยกระดับเมืองนำอยู่เมืองทันสมัยเพื่อคนไทยเท่าเทียมและเท่ากัน** ซึ่งมุ่งเน้นการจัดทำฐานข้อมูลด้านการพัฒนาเมือง ด้วยระบบข้อมูลขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงการจัดการและการวิเคราะห์ที่ทุกหน่วยงานสามารถใช้งานร่วมกัน โดยมีผลผลิตสำคัญ คือ การประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มข้อมูลเมือง (City Data Platform: CDP) ระดับพื้นที่

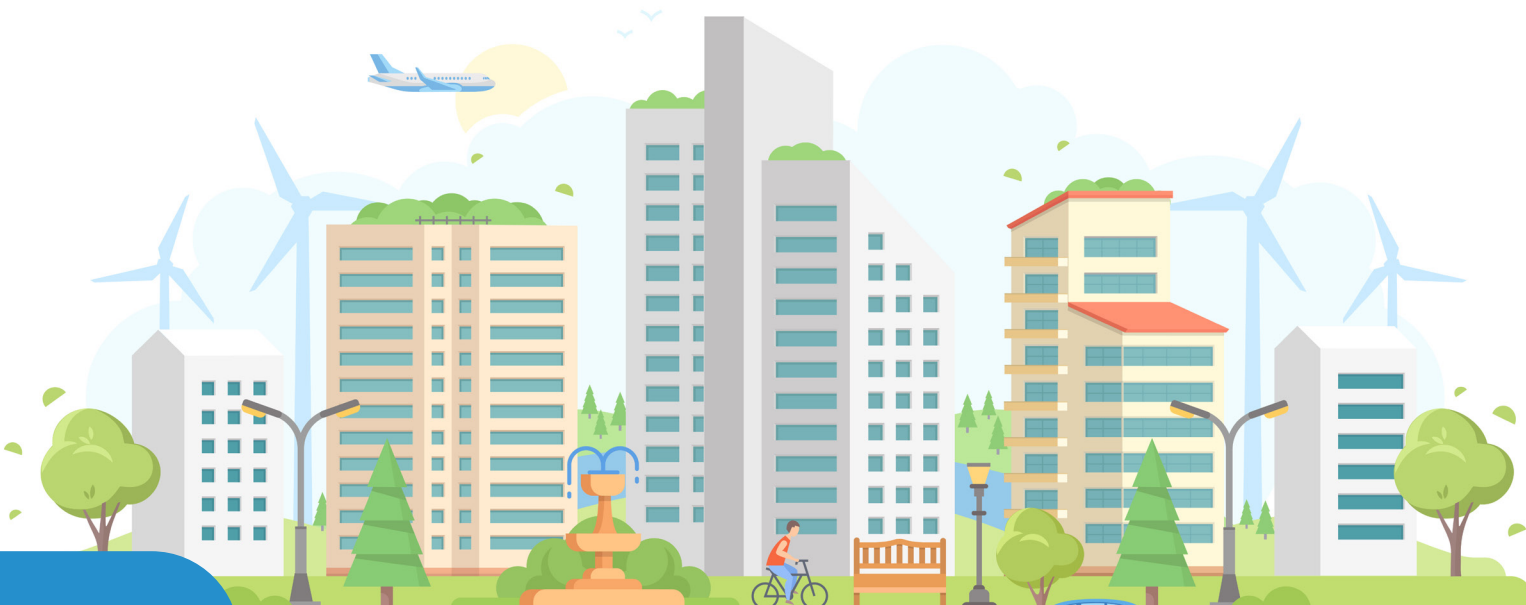
ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาเมืองเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ ต้องอาศัยทั้งงบประมาณภาครัฐและการลงทุนของภาคเอกชน ทั้งนี้เมืองอัจฉริยะเป็นแนวทางการพัฒนาที่สามารถบูรณาการการดำเนินงานและงบประมาณระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ในขณะเดียวกันภาคประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่เหมาะสมกับศักยภาพและตอบสนองความต้องการของพื้นที่ ดังนั้น ประเด็นท้าทายจึงประกอบด้วย (1) ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น ขนาดและประเภทกิจกรรมของผู้ประกอบการ รวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐที่ภาคเอกชนต้องการ (2) โครงการพัฒนาในพื้นที่ของภาครัฐ ยังเน้นการลงทุนก่อสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพเป็นหลัก อีกทั้งบางส่วนยังมีความซ้ำซ้อนระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และ (3) โครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากดำเนินการโดยสถาบันการศึกษา ซึ่งมีลักษณะศึกษาและวิจัย โดยมีผลผลิตหลักเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แต่ไม่สามารถผลักดันให้เกิดเมืองอัจฉริยะที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเมืองเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยตอบสนองประเด็นท้าทายข้างต้น จึงควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้ (1) การสนับสนุนภาคเอกชนควรคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่การผลิตและบริการ เพื่อสร้างผลกระทบต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) ภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกันบูรณาการแผนงานโครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณในพื้นที่ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและดำเนินงานได้ตามภารกิจหลักของหน่วยงานอย่างเป็นเอกภาพ นำไปสู่ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเมือง และ (3) หน่วยงานที่กลั่นกรองโครงการและหน่วยงานจัดสรรงบประมาณ ควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเฉพาะโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะของพื้นที่ ซึ่งได้รับการรับรองเป็นเมืองอัจฉริยะแล้ว เพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

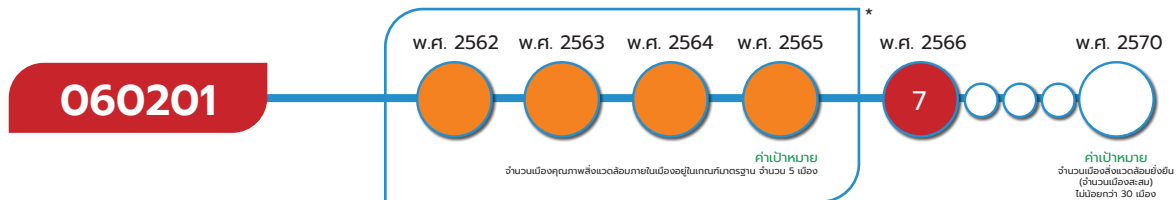

060201

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มี การบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศ อย่างยั่งยืน

*หมายเหตุ : เป้าหมาย 060201 ไม่มีข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บทฯ จึงใช้สถานการณ์สะท้อนจากตัวชี้วัดเทียบเคียงตลอดช่วง พ.ศ. 2562-2565 ทั้งนี้ ตัวชี้วัดเทียบเคียงที่ใช้ระบุสถานการณ์ของ พ.ศ.2562-2565 เป็นตัวชี้วัดเดียวกัน โดยพิจารณาตัวชี้วัดเทียบเคียงจาก (1) จำนวนเมืองคุณภาพสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (2) ปริมาณขยะในเขตเทศบาลในพื้นที่เป้าหมาย (3) ปริมาณน้ำเสียที่บำบัดได้ในพื้นที่เป้าหมาย และ (4) ร้อยละของจำนวนวันที่พบสารมลพิษอากาศเกินค่ามาตรฐาน ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง

มีวัตถุประสงค์ให้เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และได้มาตรฐาน โดยคำนึงถึงศักยภาพโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน การมีสัดส่วนพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง และพื้นที่อุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม การให้ความรู้ ประชาชน และบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง รวมถึงการรักษาพื้นที่สีเขียวในภาพรวมของประเทศ การปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน และการส่งเสริมกลไกคาร์บอนเครดิตและกลไกการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเน้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการสนับสนุนการผลิต และบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการจัดการ การเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม และฐานข้อมูลการพัฒนาพื้นที่

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 060201 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม จำนวนเมืองคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในเมืองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 12 เมือง (เมืองระยะที่ 1 และ 2) เป็น จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง

พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

060201

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ 060201 เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน	หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดไต่ได้อย่างยั่งยืน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 3. การพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย 060201 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดไต่ได้อย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 การพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ในช่วงก่อน สถานการณ์ พ.ศ. 2566 เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน หมายถึงเมืองที่มีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสามารถในการให้บริการครอบคลุมทุกมิติการพัฒนาที่ได้มาตรฐานและผ่านการประเมิน ภายใต้ องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน และเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี โดยคณะกรรมการอำนวยการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน¹ ซึ่งดำเนินการเป็นประจำทุกปี สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีการปรับปรุงขอบเขตความหมายจากเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็น เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่ หมายถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาล ซึ่งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนา สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นฐานในการพัฒนาเมืองและจัดบริการสาธารณะตามขอบเขตภารกิจเพื่อยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยทุกกลุ่ม โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการสร้างภูมิคุ้มกันในการต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การปรับเปลี่ยนขอบเขตความหมายและชื่อจาก เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็น เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่ ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวชี้วัดของเป้าหมาย

¹ มีฝ่ายเลขานุการ คือ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เดิม และปัจจุบัน เปลี่ยนเป็น กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.)

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

060201

แผนแม่บทย่อย 060201 เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2566 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งผ่านการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่ มีจำนวน 7 เมือง ได้แก่ เทศบาลนครหาดใหญ่ สงขลา เทศบาลเมืองทุ่งสง นครศรีธรรมราช เทศบาลนครปากเกร็ด นนทบุรี เทศบาลเมืองยโสธร ยโสธร เทศบาลเมืองพนัสนิคม ชลบุรี เทศบาลเมืองป่าตอง ภูเก็ต และเทศบาลเมืองลำพูน ลำพูน โดยสูงกว่าค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ซึ่งกำหนดให้มีเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนจำนวน 6 เมือง โดยคิดเป็นร้อยละ 116.67 ของค่าเป้าหมายที่กำหนด

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ จำนวน 7 เมือง เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ให้มีเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่มีจำนวน 13 เมือง สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่งร้อยละ 46.15**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในหลายลักษณะ อาทิ การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ ภายใต้คณะกรรมการประเมิน ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน และคณะอนุกรรมการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับประเทศ ทั้งนี้ การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน 40 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) เมืองธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม (10 ตัวชี้วัด) (2) เมืองพร้อมรับภัยพิบัติ (3 ตัวชี้วัด) (3) เมืองขจัดมลพิษ (14 ตัวชี้วัด) และ (4) เมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (13 ตัวชี้วัด) โดยใน พ.ศ. 2566 มีจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ทั้งหมด 7 แห่ง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ในภาพรวมเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน หรือเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่มีจำนวนสะสมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าใน พ.ศ. 2566 จะมีจำนวนเพิ่มที่ลดลงเมื่อเทียบกับใน พ.ศ. 2565 แต่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่เหล่านี้ ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินที่มีความเข้มงวดมากขึ้น (สอดคล้องกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ – มาตรฐานการจัดการ) หรืออีกนัยหนึ่ง เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่มีคุณภาพการบริหารจัดการหลายมิติเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น ประเด็นท้าทายหลัก คือ (1) การปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และองค์ประกอบการประเมินเมือง (4 ด้าน 40 ตัวชี้วัด) เพื่อให้สามารถผ่านการประเมินเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ และ (2) การจัดเก็บข้อมูลของเมืองด้วยรูปแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่จะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการของเมืองให้ดียิ่งขึ้นก็ตาม เพราะมีความเข้มงวดและครอบคลุมครบถ้วน แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ จำเป็นต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับระบบชุดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้เมืองมีสมรรถนะเพียงพอสำหรับการรับรองเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ รวมทั้งเร่งจัดเก็บข้อมูลด้วยรูปแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การเพิ่มจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกระบวนทัศน์ใหม่ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ต่อไป

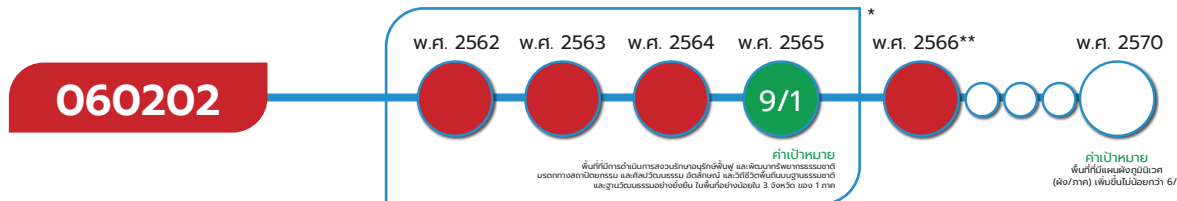

060202

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มี การบริหารจัดการตามแผนผังภูมิโนเวศ อย่างยั่งยืน

* หมายเหตุ : เป้าหมาย 060202 สถานการณ์ตลอดช่วง พ.ศ. 2562 - 2564 อยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดดำเนินการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศในพื้นที่ภาคเหนือ ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสีสถานะการบรรลุเป้าหมาย

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060202 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 อยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศระดับพื้นที่ภาคกลาง ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสีสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ความยั่งยืนทางภูมิโนเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

พื้นที่ที่มีแผนผังภูมิโนเวศ (ผัง/ภาค) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6/1 ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนทางภูมิโนเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม ด้วยการจัดทำฐานข้อมูลด้านการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และพื้นที่อนุรักษ์ที่ทุกหน่วยงานใช้ได้ร่วมกัน การจัดทำแผนผังภูมิโนเวศของพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงศักยภาพโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน มีสัดส่วนพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง และพื้นที่อุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม การให้ความรู้ ประสาน และบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง รวมถึงการรักษาพื้นที่สีเขียวในภาพรวมของประเทศ การพัฒนาส่งเสริมกลไกการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ การสงวนรักษา อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีมาตรการชดเชยและจูงใจด้านเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ควบคู่กับบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ภูมิโนเวศที่คำนึงถึงอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น นโยบายและแผนผังระดับต่าง ๆ บนพื้นฐานภูมิโนเวศระบบข้อมูลบูรณาการในการพัฒนาพื้นที่ การเข้าถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพชุมชน ชีตความสามารถในการรองรับของพื้นที่ แหล่งการเรียนรู้พื้นถิ่น และต้นแบบการจัดการ สิ่งแวดล้อม

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 060202 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม พื้นที่ที่มีการดำเนินการสงวนรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติและฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในพื้นที่เพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อย 3 จังหวัด ของ 2 ภาค เป็น พื้นที่ที่มีแผนผังภูมิโนเวศ (ผัง/ภาค) เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 6 ผัง ต่อ 1 ภาค ภายในปี 2570

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 060202 ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม	หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 3. การพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 1. ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 060202 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) **หมวดหมู่ที่ 8** ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน **เป้าหมายที่ 3** การพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง และ**หมวดหมู่ที่ 11** ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **เป้าหมายที่ 1** ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ในการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับพื้นที่ ประกอบด้วยการดำเนินงาน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่เป็นสำหรับการจัดทำแผนผังภูมิโนเว ระยะที่ 2 การจัดทำแผนผังภูมิโนเว (สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการจัดทำผังภูมิโนเวระดับภาคตามเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ 060002) และ ระยะที่ 3 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เพื่อให้การจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับพื้นที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เริ่มจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคของภาคกลาง เพื่อเป็นกรอบในการระบุดีรายละเอียดข้อมูลที่เป็น (ระยะที่ 1) แล้วเสร็จ ส่งผลให้การจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับพื้นที่มีความก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของการดำเนินงานทั้งหมด 3 ระยะ โดยมีผลผลิตสำคัญจากการดำเนินงาน คือ รายละเอียดข้อมูลที่เป็นในการวางผังภูมิโนเว ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดให้มี (ร่าง) แผนผังภูมิโนเว 1 ภาค

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 เป้าหมายนี้กำหนดค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ให้มีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมิโนเวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผัง/ 1 ภาค ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 สผ. ดำเนินการในระยะที่ 1 ของการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคแล้วเสร็จ นับว่ามีความก้าวหน้าในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของการดำเนินงานทั้งหมด 3 ระยะส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) ทั้งนี้ สำหรับการเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุดไม่สามารถเปรียบเทียบสถานการณ์การพัฒนาได้ เนื่องจากการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 ปี ซึ่ง พ.ศ. 2566 เป็นปีแรกของการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคกลางในครั้งที่ 2 จึงไม่อาจเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ที่เป็นปีสุดท้ายของการจัดทำแผนผังภูมิโนเวระดับภาคเหนือในครั้งที่ 1 ซึ่งได้จัดทำแผนผังภูมิโนเวแล้วเสร็จ

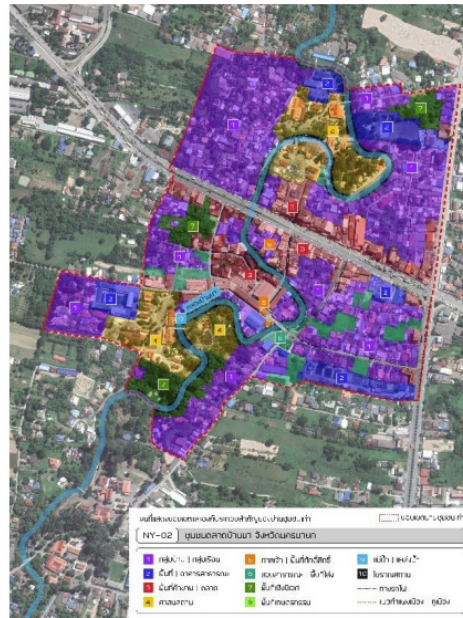

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อาทิ โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อความยั่งยืน ตามภูมิโนเวค: การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม รายประเภท และการจัดทำผังภูมิโนเวคแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม โดย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของแผนผังภูมิโนเวคระดับพื้นที่ที่แล้วเสร็จ ผลผลิตของโครงการฯ ได้แก่ ผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า ของจังหวัดภาคกลางตอนบน-ตอนกลาง 4 จังหวัด จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ (1) **ลพบุรี 3 ชุมชน:** ชุมชนตลาดเมืองลพบุรี อำเภอเมืองลพบุรี ชุมชนย่านถนนสีหราชเดโชชัย อำเภอเมืองลพบุรี ชุมชนบ้านหมี่ อำเภอบ้านหมี่ (2) **สระบุรี 1 ชุมชน:** ชุมชนไทยบนริมแม่น้ำป่าสัก อำเภอเสาไห้ (3) **นครนายก 6 ชุมชน:** ชุมชนตลาดเมืองนครนายก อำเภอเมืองนครนายก ชุมชนตลาดบ้านนา อำเภอบ้านนา ชุมชนบ้านปากพลี อำเภอปากพลี ชุมชนบ้านฝั่งคลอง อำเภอปากพลี ชุมชนบ้านหนองหัวลิงใน อำเภอปากพลี และชุมชนตลาดคลอง 15 (วัดประสิทธิเวช) อำเภอองครักษ์ (4) **ปราจีนบุรี 5 ชุมชน:** ย่านการค้าถนนหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี ชุมชนตลาดเก่ากบินทร์บุรี (ตลาดกุม) อำเภอกบินทร์บุรี ชุมชนบ้านโคกبيب อำเภอศรีมโหสถ ชุมชนบริเวณวัดต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ อำเภอศรีมโหสถ และชุมชนตลาดศรีมหาโพธิ อำเภอศรีมหาโพธิ

แผนที่แสดงขอบเขตและองค์ประกอบสำคัญของย่านชุมชนเก่า ชุมชนตลาดเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

แผนที่แสดงขอบเขตและองค์ประกอบสำคัญของย่านชุมชนเก่า ตลาดบ้านนา จังหวัดนครนายก

ตัวอย่างแผนที่แสดงขอบเขตและองค์ประกอบสำคัญของย่านชุมชนเก่า

ที่มา: โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อความยั่งยืนตามภูมิโนเวค : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม รายประเภท และการจัดทำผังภูมิโนเวคแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การจัดทำแผนผังภูมินิเวศต้องใช้ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณจำนวนมาก โดยเฉพาะเมื่อการวางแผนผังมีขอบเขตครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่ระดับภาค อีกทั้งต้องใช้ระยะเวลา และความร่วมมือกับหลายภาคส่วน นอกจากนี้ ขั้นตอนการวางแผนผังมีความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างผังระดับภาคและระดับพื้นที่ (จังหวัด) กล่าวคือ มีการเริ่มดำเนินการพร้อมกัน แต่ข้อมูลในรายละเอียดจะมาจากการวางแผนผังระดับพื้นที่ (จังหวัด) ด้วยเหตุนี้ จึงไม่อาจระบุความก้าวหน้าในการดำเนินงานในแต่ละปีได้อย่างชัดเจนด้วยหน่วยนับเป็นจำนวนผัง ดังนั้น ความท้าทายสำคัญของการขับเคลื่อนให้พื้นที่มีแผนผังภูมินิเวศคือ (1) การได้รับงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศอย่างต่อเนื่อง และ (2) การเผยแพร่ข้อมูลแผนผังภูมินิเวศระดับภาคที่แล้วเสร็จให้เป็นที่ยอมรับและมีการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคมและภูมิวัฒนธรรมเกิดได้ด้วยปัจจัยแห่งความสำเร็จหลายประการ ทั้งนี้ แผนผังภูมินิเวศเป็นเพียงปัจจัยตั้งต้นที่สำคัญ เพราะเป็นข้อมูลหลากหลายมิติทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาของพื้นที่ ดังนั้น สำนักงานประมาณควรให้ความสำคัญ โดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดทำแผนผังภูมินิเวศอย่างต่อเนื่องในขณะเดียวกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนที่รับผิดชอบการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ ควรบูรณาการทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศสร้างการรับรู้ถึงแผนผังภูมินิเวศที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ทั้งในภาครัฐ เอกชน ประชาชน และประชาสังคม เพื่อสร้างการยอมรับการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนผังภูมินิเวศ และเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ใช้ประโยชน์ข้อมูลจากแผนผังภูมินิเวศได้อย่างคุ้มค่า